

धरण सुरक्षा कायदा २०२१ मधील
तरतूदीनुसार धरण सुरक्षा कक्ष स्थापना
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : धसुक-२०२२/(४६४/२०२२) सिंव्य (कामे)

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक:- १४ डिसेंबर, २०२२

संदर्भ :-

१) महाराष्ट्र शासन निर्णय क्र.डिएसएस-१०८८/(२९२/८८)-पापवपूनि, दि.२३.०८.१९८८

२) धरण सुरक्षा कायदा-२०२१

प्रस्तावना:-

धरण सुरक्षा कायदा २०२१ संपूर्ण देशात दि. ३०/१२/२०२१ पासून लागू झाला आहे. सदर कायद्यानुसार निर्दिष्ट धरणांच्या क्षतीग्रस्त होण्यामुळे होणारी जीवित व वित्तीय हानी टाळण्याच्या अनुषंगाने धरणांचे निरीक्षण, तपासणी तसेच देखभाल व दुरुस्ती अनुषंगिक बाबी बंधनकारक करण्यात आल्या आहेत.

धरणांचे सुयोग्य परिचालन करून धरणफुटीमुळे उद्भवणारी आपत्ती रोखणे व धरणांच्या सुरक्षित परिचालनाची खात्री करणेकरीता आवश्यक संस्थात्मक यंत्रणा उभी करणेच्या उद्देशाने धरण सुरक्षा अनुषंगिक संस्थात्मक बळकटीकरणास कायदेशीर अधिष्ठान देण्यात आले आहे. या कायद्यातील तरतूदींच्या अनुषंगाने राष्ट्रीय स्तरावर राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता समिती, राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरण, राज्य धरण सुरक्षितता समिती, राज्य धरण सुरक्षितता संघटना व प्रत्येक निर्दिष्ट धरणासाठी धरण सुरक्षा कक्षाची निर्मिती सुनिश्चित केली आहे.

राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता समिती (राधसुस) व राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरण (राधसुप्रा) हे भारत सरकारच्या दि.१७/०२/२०२२ च्या अधिसूचने अन्वये अधिसूचित करण्यात आले आहेत.

तसेच, राज्य धरण सुरक्षितता समिती (राधसुस) व राज्य धरण सुरक्षितता संघटना (राधसुस) हे महाराष्ट्र शासनाच्या अनुक्रमे दि.१५/०६/२०२२ व दि.२२/०६/२०२२ च्या अधिसूचने अन्वये अधिसूचित करण्यात आले आहेत.

धरण सुरक्षा कायदा २०२१ अंतर्गत कलम ३० अन्वये “For each specified dam, the owner shall, within the operation and maintenance establishment, provide a dam safety unit consisting of such competent levels of engineers as may be specified by the regulations” असे नमूद केले आहे.

राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरणामार्फत नियमावली प्रसृत करण्यास काही कालावधी लागणार असल्यामुळे दरम्यानच्या कालावधीसाठी उपरोक्त कायद्याच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने राज्यातील प्रत्येक निर्दिष्ट धरणांवर धरण सुरक्षा कक्ष स्थापन करणे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

धरण सुरक्षा कायदा-२०२१ च्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने राज्यातील सर्व निर्दिष्ट धरणांवर धरण सुरक्षा कक्ष स्थापन करणेबाबत पुढीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहे.

१) शासन निर्णयाच्या सोबतच्या परिशिष्ट-१ मध्ये धरण सुरक्षा कक्ष स्थापनेचा कार्यालयीन आदेश काढणे करीता सक्षम अधिकारी यांची निश्चिती केली आहे. त्यानुसार परिशिष्ट-२ मधील विहित नमुन्यात धरण सुरक्षा कक्ष स्थापनेबाबत कार्यवाही करण्यात यावी.

२) धरण सुरक्षा कक्ष स्थापनेची कार्यवाही दि.३१.१२.२०२२ पूर्वी पूर्ण करण्यात यावी.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२१२१४१७०३१४०३२७ असा असून डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(न. गौ. बसेर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र :- परिशिष्ट १ व २

प्रत :

- १) अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २) अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ३) अपर मुख्य सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) अपर मुख्य सचिव, उद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) प्रधान सचिव, मृद व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) महासंचालक, सं.प्र.ज.सं.सु., मेरी वसाहत, नाशिक
- १०) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे
- ११) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
- १२) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
- १३) कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव
- १४) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे
- १५) सर्व सहसचिव तथा मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) मुख्य अभियंता, जलविज्ञान व धरण सुरक्षितता, नाशिक
- १७) सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग
- १८) सर्व उपसचिव तथा अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) अधीक्षक अभियंता, राज्य धरण सुरक्षितता संघटना, नाशिक
- २०) सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग
- २१) सिव्य कामे संग्रहार्थ.

Annexure 1
Constitution of Dam Safety Unit

Sr. No.	Type of Dam	Height from General Level of deepest Foundation	Impounded Gross Storage capacity up to FRL	Spillway Capacity	Type of Spillway	Structure of Dam Safety Unit	Competent Authority to issue Dam Safety Unit Office order
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Class-I	Above 60 m	Above 1000 MCum	Above 10000 Cumecs	Gated Spillway	1) Superintending Engineer (Civil) 2) Executive Engineer (Civil) 3) Executive Engineer (Mech) 4) Deputy Engineer. (Civil)	Chief Engineer
2	Class-I	Above 30 m	Above 60 MCum	Above 3,000 Cumecs	Gated Spillway	1) Superintending Engineer (Civil) 2) Executive Engineer (Civil) 3) Deputy Engineer (Mech) 4) Deputy Engineer. (Civil)	Chief Engineer
3	Class -II	15 m to 30 m	15 MCum upto 60 MCum	2,000 to 3,000 Cumecs	Ungated Spillway	1) Executive Engineer (Civil) 2) Deputy Engineer. (Civil) 3) Junior Engineer (Mech)	Superintending Engineer
4	Class -III	10 m to 15 m	1 MCum upto 15 MCum	2,000 to 3,000 Cumecs	Ungated Spillway	1) Deputy Engineer. (Civil) 2) Junior Engineer (Civil)	Executive Engineer

Annexure 2
Standard Proforma of office order of Dam Safety Unit
शासन निर्णय क्रमांक: धसुक-२०२२/(४६४/२०२२) सिव्य (कामे)

As per Clause 30 of Dam Safety Act 2021, it is mandatory for every Dam Owner to Constitute a separate Dam Safety Unit for each Specified dam. Hence, in accordance with the GR under reference a Dam Safety Unit is appointed for the Specified dam mentioned below,

A) Details of Project

Sr. No	Details	
1	Name of Project	
2	Name of Specified dam	
3	Class of dam	
4	Tahsil	
5	District	

B) Details of Office

Sr. No	Office		Contact No.
1	Region		
2	Circle		
3	Division		
4	Subdivision		

B) Dam Safety Unit

Sr. No	Designation*
1	Superintending Engineer, _____ Circle, _____
2	Executive Engineer, _____ Division, _____
3	Executive Engineer _____ Division, _____ (Mech)
4	Deputy Engineer _____ Sub Division, _____
5	Deputy Engineer, _____ Sub Division, _____ (Mech)
6	Junior Engineer, _____ Section, _____
7	Junior Engineer, _____ Section, _____ (Mech)

*

*Strike out which ever is not applicable as per Annexure 1

Above Dam Safety Unit will come into force immediately to perform duties assigned by relevant Clauses of Dam Safety Act 2021.

-Sd-

No. & Date

(Competent Authority)

Copy to :- Chief Engineer, State Dam Safety Organisation, Nashik for information & record please.